

TALOUSARVIOALOITE 185/2006 vp

Määrärahan osoittaminen adoptiolasten kotihoidon tuen parantamiseen

Eduskunnalle

Kansainvälisten adoptioiden määrä lisääntyy vuosi vuodelta. Vuonna 2004 Suomeen adoptoitiin 289 lasta; vuonna 2003 heitä oli 60 vähemmän. Kansainvälisen adoption kautta Suomeen tulleita lapsia oli kaikkiaan 2 957 vuoden 2003 loppuun mennessä. Eniten lapsia on adoptoitu Kiinasta, Venäjältä, Thaimaasta, Etelä-Afrikasta ja Kolumbiasta. Vuonna 2004 adoptoiduista lapsista alle yksivuotiaita oli 96, yksivuotiaita 94 ja alle kaksivuotiaita 46. Yli kaksivuotiaita lapsia oli 53. Suomalaisia lapsia adoptoidaan vuosittain muutamia kymmeniä.

Monen adoptiolapsen varhaislapsuus on usein varsin traumaattinen: hänet on joko huostaanotettu tai hylätty, häntä on pahoinpidelty tai vakavasti laiminlyöty. Jokaisella heistä on ollut useita hoitajia eikä lapsella ole ollut mahdollisuutta kiintyä yhteen ihmiseen, yhteen hoivajaan. Adoptioperheeseen tuleva lapsi on joutunut selviytymään äärimmäisissä olosuhteista ja hän on kehittänyt erilaisia selviytymisstrategioita. Varhaiset hoitokokemukset ovat vaikuttaneet lapsen käsitykseen itsestään sekä hänen vuorovaikutustaitoihinsa. Hän ei myöskään kykene luottamaan aikuisiin, jotka ovat olleet monesti epäluotettavia ja torjuvia tai ainakaan hänelle ei ole päässyt muodostumaan kiintymystä aikuisiin. Adoptoidulla lapsella saattaa aluksi olla vaikeuksia ottaa kontaktia muihin ihmisiin ja hänellä on haasteita sosiaalisten suhteiden luomisessa. Tällaiset lapsuuden kokemukset, vaikeudet kiintyä ja luottaa ihmisiin, asettavat erityisiä haasteita vanhemmuudelle. Varhaisen lapsuuden

vaikeudet ovat myös vakava uhka lapsen kehitymiselle. Ruotsissa tehdyissä tutkimuksissa onkin todettu, että ulkomailta adoptoitu lapsi kärsii muita useammin mielenterveyshäiriöstä ja hänellä on moninkertainen riski itsetuhoiseen käyttäytymiseen ja ennenaikaiseen kuolemaan.

Lapsella on kuitenkin suuri kehityspotentiaali. Turvallisella, oikeanlaisella kasvuympäristöllä ja kasvatuksella lapset voivat toipua aiemmista kokemuksistaan. Varhaislapsuuden kokemuksista poisoppiminen ja perusturvallisuuden luominen vaativat adoptiovanhemmilta aikaa ja kärsivällisyyttä. Lapsen tullessa perheeseen tärkeintä on luoda kiintymys lapsen, vanhempien ja muun perheen välille. Lapsen täytyy kyetä luottamaan vanhempiinsa sekä kyetä ottamaan vastaan huolenpitoa ja rakkautta. Vasta perusturvallisuuden syntymisen jälkeen lapsella on resursseja suhteiden luomiseen muihin ihmisiin. Jos lapsi joutuu päivähoitoon tai kouluun liian varhain, se voi vaikeuttaa turvallisen kiintymyssuhteen luomista. Ainakin toisen vanhemman päivittäinen ja ympärivuorokautinen läsnäolo on suotavaa ensimmäisen vuoden aikana adoptiosta, riippumatta adoptoidun lapsen iästä. Kiintymyksen ja luottamuksen luominen alkaa alusta: lapsi on vuorovaikutuksellisesti vauvan tasolla, vaikka hän olisikin kouluikäinen. Adoptio on erityisen haastava prosessi, jossa perheet tarvitsevat kaiken sen tuen, minkä yhteiskunta kykenee antamaan.

Adoptioperheiden mahdollisuuksia rakentaa lapsensa perusturvallisuutta ja korjata lapsen var-

haislapsuuden vaurioita tulisi kohentaa nykyisestä. Tällä hetkellä adoptioperheiden vanhempainvapaa on 180 päivää, biologisten vanhempien äitiys- ja vanhempainvapaa yhdessä ovat 263 päivää. Adoptiovanhemmilla tulisi olla sama oikeus kuin biologisilla vanhemmilla, 263 päivää. Koska adoptiolapsilla on monesti suuria vaikeuksia luottaa ihmisiin ja luoda sosiaalisia suhteita, heidän tulisi saada rakentaa perusturvallisuutta mahdollisimman pitkään kotihoodossa, tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Näin ollen hoitovapaoikeutta tulisi laajentaa siten, että lapsi voisi olla kotihoodossa kolme vuotta. On myös lapsia, joita ei adoptoida vauvaikäisinä tai alle kouluikäisinä. Jotta vanhemmat lapset saisivat hyvän alun uudessa kotimaassaan ja voisivat lähteä koulutielle vanhemmalta pohjalta, hoitovapaoikeuden ikärajaa tulisi nostaa 7 vuodesta 10 vuoteen. Näin erityisesti siksi, että vanhemman lapsen kanssa aiemmista kokemuksista toipumi-

nen ja uuden alun rakentaminen kestää vielä kauemmin kuin pienemmällä lapsilla.

Adoptioperheiden ja adoptoitujen lapsien lukumäärä Suomessa ei ole kovinkaan suuri. Heidän tilanteensa parantaminen ei vaadi mittavia taloudellisia panostuksia. Hyvien perusedellytysten luominen lapsuudessa ja riittävän ajan antaminen lapsen kehitykselle tukee adoptioperheiden arkea. Näin myös säästetään yhteiskunnan varoja, koska lasten myöhemmät ongelmat voidaan välttää panostamalla heidän ensimmäisiin vuosiinsa uudessa perheessä ja uudessa kotimaassa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2007 talousarvioon momentille 33.15.51 lisäyksenä 500 000 euroa adoptiolasten kotihoodon tuen määrärahojen kasvattamiseen.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Pertti Hemmilä /kok